

kadın bülteni

BUSH:

ABD Başkanı Bush

Sayıları 800-1000 arası
Irak aracının Suudi sınırına
kaydırılması müttefik asker
yetkililer tarafından "Alman
sansı" şeklinde değerlendirildi.
Bush ise Irak'a karşı
hazır olacağını belirtti.

TÜSTAV

KOHAJ: Düşman Yücel 41

MERHABA

Kadın Bülteni bu sayı ile birinci yılını dolduruyor. 8 Mart 1990'dan bu yana, yaygın 8 Mart kutlamaları, Anneler günü için alternatif etkinlikler, kadınlara karşı yasa ve kararnamelere yönelik kampanyalar ve son olarak da, Körfez'deki savaş ve ülkemizin de bu savaşa fiili olarak sokulması girişimlerine karşı sürdürdüğümüz "Savaşa Hayır!" kampanyası ile dolu bir yılı geride bırakıyoruz...

Arkadaşımız Şen'in yazısında da belirttiği gibi; yapılan tüm bu etkinliklerde, çeşitli kazanımlarımız, elle tutulur başarılarımız olduğu gibi, birçok eksikliğimiz, birçok yetersizliğimiz de ortaya çıktı.

Kadın hareketinin bütünü açısından, anlamlı bir dönüm noktası olan her 8 Mart'ta olduğu gibi, bu 8 Mart'ta da; ciddi, açık ve önaçıcı bir muhasebe yapma alışkanlığı kazanmak gerektiğini düşünüyoruz. Kadın hareketinin bileşenleri açısından özellikle 1991 8 Mart'ında buna oldukça ihtiyacımız var.

Bültenimiz, 8 Mart 1990'da "Birleşelim, örgütlenelim" sloganıyla yayınlanmaya başlamıştı. Ancak görünen o ki, değişik kadın çevreleri açısından tüm bir yıl boyunca değil birleşmek; ortak etkinlikler düzenlemek açısından bile, bir önceki yıla oranla daha dağınık ve daha sorunlu bir yıl yaşadık. Bunun en somut, en can alıcı örneği ise, ülkemizin de içine sürüklenmesinin an meselesi olduğu, kadın-erkek hepimizin yaşam ve barış hakkını yok edecek bir savaş durumu karşısında kadın hareketinin bütünsel bir tavır, etkili bir birliktelik geliştirememesiydi. Oysa, görüşler ne denli farklı ve uzlaşmaz olursa olsun; kadınların, "kadın kimlikleriyle de", *sadece bu savaşa karşı olmak* ortak zemininde birlikte birşeyler yapabilmesi için o kadar çok neden vardı ki...

Ayrı kalmak neyse de, savaşa karşı tavırda ayrı olmanın gereklerini anlatacak düşünsel bir üretime bile girişmedi kadın hareketinin önemli bir bölümü...

Evet, bu değerlendirmeler için daha zamanımız var. Dileriz, çok gecikmeden daha canlı, daha yaratıcı bir tartışma başlayabilir...

Bülten olarak biz, bu sayımızda da savaşa karşı çıkan çeşitli görüşlerden yazılara ağırlık veriyoruz. Çünkü tüm dünyanın gündeminde, hala bu anlamsız savaşa son vermek, ülkemizin de hiçbir haklı gerekçesinin olmadığı bu savaşa sürüklenmesini önlemek görevi duruyor. Ve kadınların bizzat kendilerini; kendi bedenleri, kendi emekleri ve kendi kimliklerini tehdit eden bu savaşa karşı bu 8 Mart'ta da yapabilecekleri, yapması gerekenler var...

Yarın çok geç olmadan hepimiz bu savaşa hayır diyelim;
Savaşa son verilmesi için kadınlar olarak da sesimizi yükseltelim...

SAVAŞA SON!

Ağustos ayında Irak'ın Kuveyt'i işgali ve ilhakıyla birlikte başlayan kriz, Körfez'de sıcak savaşa dönüştü. Türkiye de, toprakları üstündeki ABD üslerini Irak'a karşı kullanarak; ABD Çevik Kuvveti'nin savaşa katılmak üzere Türkiye'de bulunmasına izin vererek resmen olmasa bile fiilen bu savaşa girmiş durumda. Ülkemizin ABD ve müttefiklerinin çıkarlarının aleti olacağı sıcak bir savaşın içine çekilmesi an meselesi.

Kadını ve erkeğiyle hepimiz, her an, yaşam ve barış hakkımızı yokedecek karanlık ve kanlı bir tünele sokulabiliriz.

Aylardır, günlerdir; evlerde, işyerlerinde, sokaklarda savaştan başka birşey konuşulmuyor neredeyse. Gece-gündüz bir savaş duygusu, bir savaş kaygısı yaşıyoruz. Dahası, tüm bunlar bir kaygı olmaktan da öte, birer gerçeklik olarak karşımızda. Ülkede ilan edilmemiş bir savaş hali yaşanıyor. Enflasyon, zamlar almış başını gidiyor; esnaf birer birer kepenk indiriyor; grevler yasaklanıyor; her türlü demokratik tepkiye engel olunuyor; sansür uygulamaları basını sus-pus etmek üzere; işten çıkarılanlar ikiyüz bini aşıyor; kamu kuruluşlarında kadın-erkek zorunlu fazla mesailer, gece yaralarına dek süren "nöbetler" başladı; sağlık emekçileri, öğretmenler, daha öğrenci olsalar bile zorunlu hizmet için Doğuya savaş alanına gönderiliyor. Gaz maskeleri "yüksek görevlilere" ve "aile reislerine" dağıtılıyor. Dahası, zorunlu göç ile Kürt halkı yerinden yurdundan ediliyor;

YAŞADIĞIMIZ
BİNLERCE,
YÜZBİNLERCE ACI
DENEYLE BİLİYORUZ KI;
SAVAŞ KADINLAR İÇİN,
EMEĞİ, BEDENİ VE
KİMLİĞİYLE BİR KAT
DAHA AŞAĞILANMASI,
BİR KAT DAHA
SÖMÜRÜLMESİ DEMEK.
HER TÜRLÜ ERKEK
EGEMEN DEĞERİN,
ŞİDDETİN HER
TÜRÜNÜN DAHA DA
YÜCELTİLEREK,
TOPLUMUN
BÜTÜNÜNE EGEMEN
OLMASI DEMEK

eğitim tatbikatları, kaza süsü verilmiş bombalamalarla yok edilmeye çalışılıyor.

Bütün bunlar bu ülke insanına sorulmadan kararlaştırılıp duruyor. Ve özellikle biz kadınlar, yalnızca cinsiyetimiz nedeniyle dışarıda bırakıldığımız bir iktidar eliyle, kendi başlatmadığımız, hiçbir haklı gerekçemizin, hiçbir meşru çıkarımızın olmadığı bir sürecin kurbanı olmak istemiyoruz.

Çok uzağa gitmeye gerek yok. Yalnızca Körfez Savaşı'nın bugüne dek verdiği örneklerle bakmak yeterli: İşte Irak'ta sığınaklarda, sokaklarda, evlerinde

bombalanıp ölen kadınlar. Her savaşta olduğu gibi, bu savaşta da; insanı, insan soyunu bizzat kendi bedenlerinde üreten; ve yarattığı tüm canların bir anda yokoluşunu, sakatlanışını gören kadınlar. Bugün artık, teknolojik, nükleer, biyolojik, kimyasal savaş koşullarında artık cephe, cephe gerisi demeden, asker-sivil demeden genç-yaşlı, kadın-erkek, çocuk tüm tüm insanların yaşamları da tehdit altında.

Iraklı askerler tarafından arabalara bağlanarak tecavüz edilen Kuveytli kadınların; ABD ordusunda savaşa gitmemek için amirleriyle yatmak zorunda bırakılan kadınların öykülerini dinliyoruz her gün. Vietnam'da, Kore'de fuhuşa zorlanarak ya da tecavüz edilerek ABD askerlerinden hamile kalıp bugün babasız, milliyetsiz çocuklarla başbaşa olan kadınlara çok değil birkaç yıl sonra yenilerinin ekleneceğini düşünmek abartma değil. İstanbul'da ABD Missouri uçak gemisinin, Beyoğlu'ndaki genelevleri beyaz badanayla boyayıp "Hoşgeldin Amerikalı, soğuk bira ve güzel kadını var" İngilizce pankartlarıyla karşılandığını; ya da askerlere "moral" için düzenlenen "aç/aç gecelerini" unutmadık. Bugün de, Incirlik Üssü'nde düzenlenen benzer gecelerin fotoğrafları günlük basında yer alıyor.

Ya yerinden yurdundan göç etmek zorunda kalıp, bilinmeze gönderilen Kuveytli, Suudi Arabistanlı kadınlar, Türkiye'deki Kürt kadınlar???

Hamile olup olmadığına bakılmaksızın; "hamile iseniz

kürtaj olun efendim" diyecek kadar pişkinlikle, zorla Doğu'ya gönderilen doktor, hemşire, öğretmen, öğrenci vs kadınlar;

Militarist üretime hız verilip burada kullanılan kadın emeği; hızla yoğunlaşan işten çıkarma kampanyasında öncelikle kadınların kapı önüne konuvermesi;

Savaş yalnızca cephede insan yaşamını yok etmekle kalmıyor; cephe gerisindeki yaşamı da altüst ediyor. Yalnızca savaşan tarafları değil, tüm dünyayı etkiliyor. Kirlettiği denizler, içme suları; zehirlediği hava, yok ettiği doğal yaşam ile dünyanın doğal dengesini de altüst ediyor.

Gelecek kuşakların yaşamından da çok şey çalıyor. Bu insanlık dışı yıkım, kadın erkek, herkesi tehdit ederken; kadınlar açısından da, yıllardır, yüzyıllardır dile getirilmeyen bir dolu özgün sorun da getiriyor. Artık biliyoruz ki savaş kadınlar için;

*Bedenlerinin bir mal gibi, bir ganimet gibi saldırıya uğraması; tecavüz, aşağılama, kötü muamele demek. Kadınların, bedenleriyle de, emekleriyle de; cephede ya da cephe gerisinde askerlerin hizmetine sunulması demek...

*Her türlü erkek egemen ve militarist değer, milliyetçilik ve şovenizmin, şiddetin her türünün daha da yüceltilerek, toplumun bütününe egemen olması; kadınlara yönelik baskı ve aşağılamanın daha da artması demek...

*Kadının cephe gerisinin hizmetçiliğine sürülmesi; militarist üretime zorlanması demek...

*Ekonomik ve cinsel eşitsizliğin daha da derinleşmesi; günlük yaşamla ilgili en temel gereksinimlerimizin

karşılanmasında; beslenme, sağlıkta, eğitimde kadınlarla erkekler arasında varolan açığın daha da artması demek...

*Kadınların siyasal, ekonomik ve toplumsal yaşama, özellikle de karar alma süreçlerine katılımlarını daha da geciktirmek demek. En temel hak ve özgürlüklerini erkeklerle eşit düzeyde kullanamamak demek.

*Savaş, kadınlar için yapayalnız kalmak, yerinden yurdundan kopup "mülteci" olarak yepyeni acılara gömülme demek...

Ve bu sıralama sürüp gider...

Biz, kadınlar olarak bilmek zorundayız ki, savaş kendi geleceğimize sahip çıkamamak; ezilişimizin, sömürülüşümüzün daha da pekiştirilmesi demek...

Bu nedenle, bu savaşa kadın kimliğimizle de karşı çıkmak zorundayız. Kadınlar olarak niçin karşı olduğumuzu herkese; öncelikle de kadınlara anlatmak zorundayız. Çünkü, aynı zamanda, bilmeliyiz ki, kadın olmak demek doğal olarak savaşa karşı olmak demek değil. Biz, bu haksız savaşı bile,

destekleyen o kadar çok kadın gördük ki... ABD'li askerlerin Ortadoğu'da daha çok kan dökmesi için moral vermeye çalışan La Toya Jackson'a kadar uzanmaya hiç gerek yok. Bizim ülkemizde de başta Semra Özal ve diğer ANAP'lı eşleri olmak üzere, bu vurgun savaşını destekleyen birçok kadın var. Bir o kadar da suskun kalan, seyreden kadın...

Ama biz, görüşleri, inançları, işleri, yaşları farklı olan, kimi Türk-kimi Kürt, kimi evli-kimi bekar, kimi çocuklu-kimi çocuksuz, herbirinin farklı bir yaşamı olan... ama sürüklenmek istediğimiz bu haksız savaşa hayır diyen kadınlar olarak hep birlikte, herkese sesleniyor ve;

*Uluslararası sorunların zora ve şiddete dayanmayan barışçı yollarla çözümlenmesini; bu savaşa bir an önce son verilmesini istiyoruz...

*Kadınlar olarak güvenli bir gelecek, özgürlük ve kurtuluşumuzu istiyoruz.

*Savaşın yaralarını sarmak değil, savaşı önlemek istiyoruz.

BARIŞ İÇİN KADIN ETKİNLİĞİ

Kara, vicık vicık petrol bulanmış, gagasından katran damlayan o güzelim yaratıkla TV ekranında gözgöze geliverince, kahredici bir utançla irkiliyor; keşke bilinçsiz, vicdansız bir yaratık olsaydım da, bu acıyı duymasaydım -diyecekken duraklıyorum; yoksa öyle miyim? Yoksa hepimiz, tüm insanlar öyle miyiz? Öyle olmasak böyle olur mu?

İnsanlara eziyet etmek, öldürmek için icad edilmiş bunca alete, şu geliştirilmiş kıyım teknolojisine bakın!

Gömleği kanla ıslanmış yerde yatan, yarım satte bir jenerikte gözünüzün içine bakan genç! Şu saçları savrulmuş yerde serili yatakalmış kız çocuğu! Ve bültenlerde, ne kadar gizlense de gizlenemeyen binlerce yaralı, ölü, tutsak!

İnsan zekasının günümüzde ulaştığı zirveleri, teknolojinin insanlığa sunduğu olanakların boyutlarını aklınız almıyor... Ama gel gör ki, bu boyutlara ulaşmış insan zekası, doğayı; başta insanlar, tüm yaratıkları, her türlü kaynağı, nimetiyle yok edebilmek için mucizeler yaratıyor.

Kıtalararası iletişimin anında sağlanabildiği dünyamızda, kitleler birbiriyle evlerinde, odalarında yüz yüze gelebilirken; dünyanın bir ucundan öbür ucuna ulaşım, artık sadece saatlerle sınırlıyken; yazılı belgelerin iletişimi saniyeden de kısa sürece indirgenmişken; insanlar hala anlaşamıyor ve sorunlarını, sözle değil silahla halletmeyi

SAVAŞ VE SALDIRGANLIĞA KARŞI DİRENENLERİN BAŞINI KADINLAR ÇEKMELİ. ÇÜNKÜ İLKELE ÇAĞLARDAN KALMIŞ SAVAŞ, SALDIRGANLIK VE ACIMASIZ REKABETTEN TÜREYEN ERKEK EGEMEN SÜRTÜŞME ORTAMINDA KADINLARIN EŞİTLİK ŞANSI YOKTUR.

yeğliyorlar! İnsanların büyük çoğunluğu -toplumlar arasında, toplumlar içinde, aileler arasında- birbirleriyle alıp veremedikleri varsa; danışa, görüşe anlaşma ya da oydaşlaşma (consensus) yoluyla çözüm bulmak yerine; vurup kırarak, zulmederek dayatmayı; zorbalığı, kavgayı, savaşı tercih edebiliyorlar!

Büyük torunum okula başlayalı, üç yaşındaki kardeşini, bilemeyeceği şeylerle şaşırtmaktan pek hoşlanıyor. Geçenlerde, baktım küçüğü sıkıştırıyor:

"Savaşa evet mi, hayır mı?" Olumsuz tavrın genellikle başına iş açtığını bilen minik, ablasını

memnun etmek için:

"Evet," diyor masum masum. Yedi yaşındaki gözlerini açmış: "Neee?" diye gürlüyor, "savaşa evet haa?"

Ne kusur ettiğini bilemeyip yüzüme acıklı acıklı bakan küçüğe teselli olsun diye: "O da öğrenecek ablası.. Şimdi sen söyle bakalım, düşünce özgürlüğünden yana mısın, değil misin?" diyorum..

Yarabbi şu yedi yaşındaki çocuğun ulaştığı erdeme, ulaştırdığı konumu büyük, yüreği, akli küçüklerimizi!

Savaş örgütlerini eleştirdi diye, silahsızlanmayı, silahlanmaya yeğ tutup savundu diye ülkemizde yargılanan, suçlanan, üstlerine kilit vurulan barış örgütlerini düşünüyorum.

Bir yandan, Körfez Savaşı' nın akıl almaz vahşetini, üst üste konan genel ve özel sansürlere karşın, evimizin içine kadar ulaşan felaketini yaşarken, Askeri Yargıtay'da, geçen gün, "barışı savunmayı" savundum yine...

Öte yandan, dünyanın en büyük, en zengin ülkesinin iki eski başkanı birbirlerine girmişler, gazetelerde okudum. Başkan Reagan, Irak'ta kullanılan silahların geliştirilmesinin kendi marifeti olduğu ile övünürken, Başkan Carter, itiraz ediyormuş. Olur mu, onların üretilmesi için emri veren benim diye! Bir de üç yaşında çocuğu suçluyor, alaya alıyor yedi yaşındaki ablası, savaşa evet dedi diye...

"Akıl yaşta değil, baştadır" dedikleri boşuna mı? Şu devlet sorumluluğu taşımış koskoca adamların neyin övücünü paylaşamadıklarına bakın! Yedi yaşındaki çocuk biliyor da evet demenin ayıbını, koskoca devletlilerin akli ermiyor, neyin günah neyin sevap olduğuna! Şu kahrolası cehennem aygıtlarının, araçlarının kimin çabasıyla geliştirildiğini tartışıyorlar! Başkan Bush da, "kim düşündü, kim geliştirdiyse geliştirsün, iş kullananda", diye gurur duyuyordur mutlaka! Bir de, bu süper ve de toptan ölüm saçıcıları Irak'a resmi kanaldan olsun, el altından olsun, satıp âbâd olanların da bu övünçte payı var tabii!

Peki neden? Nasıl oluyor?

Onu da pek güzel biçimde özetleyivermişler bir başbakanla bir gazeteci. Gazeteci İngiltere başbakanını sıkıştırmış:

"Kuveyt petrol değil, havuç üretseydi de, devletler hukukunu savunmak için bunca canı feda edip tüm gücümüzle çöllerde savaşıyor muydık?"

Başbakan istifini bozmadan, büyük bir pişkinlikle yanıtlıyor: "Kuveyt havuç üretseydi, Irak'da Kuveyt'e dokunmazdı!"

İşte sergilenen tüm vahşetin nedeni, nasılı... Yaşam felsefesi ve yaşam biçimi -öbür adıyla, sosyal ve ekonomik düzen-üstünlük hırsı ve menfaat güdüsüne dayalı oldu mu; hak, hukuk, demokrasi, uygarlık, adalet şekilsel ve de yerine göre, duruma göre değişken...Kah vazgeçilmez ilkeler, kah minarenin kılıfı!

Tarih sürecindeki gelişmelere bir göz atarsak, avcılığın, feodalizmin, militarizmin, emperyalizmin, yani ölüm ve

sömürüye dayalı ekonomilerin geçerli olduğu süreçlerde ve rejimlerde -erkek egemen.

Kadının etkinliği -çoğaltmaya, beslemeye, yaşatmaya, korumaya, dolayısıyla -barışa yönelik. Kadın -gelecek kuşakları karnında taşıyıp, sütüyle beslediği için- üretimin tümünü üstlenmiş. Kadın, yalnız gelecek nesilleri üretmekle kalmamış. Yaşamı üretirken, bedeninde yaşamı geliştirirken, geleceğin umutlarına sütüyle can katarken, boş durmuyor kadın; çevresindeki diğer canlıları sevecen gözle inceliyor, yaşamın gizini, üretken yaklaşımla araştırıyor. Nitekim, tohumu keşfeden kadın.

Kadın, doğaya ve tüm yaratıklara ana gibi, sevgi ile, dostça yaklaşıyor; hayvanları avlamıyor, besliyor, bakıyor, onları evcilleştiriyor. Kadın yapıcı ve koruyucu. Tehlikelere karşı, soyunu sopunu kollayıcı..Kadın serüveni dışlama eğilimiyle, insanlığı yerleşik düzene, tarım ekonomisine ulaştırıyor.

Bu süreçte erkek ne yapıyor?

Erkek boğuşuyor, avlanıyor. Dişiyi ve yavruları beslemek, korumak için, erkek öldürüyor. Mekanı korumak amacıyla erkek, başka yaratıklara, giderek -kendini ve ailesini, yuvasını tehlikede hissederse -hemcinsine de saldırıyor. Erkek, kendi türünün yaşaması ve yaygınlaşması için arıyor, buluyor, döğüşüyor, öldürüyor. Erkeğin etkinliği, serüvene, kavgaya, öldürmeye, yoketmeye, savaşa yönelik.

Kadının yapısı, güzellikleri, erdem bilinci, kendi yaşamsal işlevine göre oluşuyor.

Erkeğin kasları, kafa yapısı, erdem bilinci, erkeğin yaşamı sürdürmedeki rolüne göre

ayarlanıyor.

Dünya değişti. Çağımız teknoloji çağı. Ne var ki, önceki dönemlerin savaşa dayalı yaşam felsefesi, yaşam biçimi, düzen anlayışının şekillendirdiği toplum yapısından ve bilincinden kalan alışkanlıklar hala sürmektedir....Bu koşullanmışlık, düzenden, kuramlardan, kurallardan, hatta dünyadan daha yavaş değişiyor.

Teknoloji, insan cinsleri arasında, bedensel niteliklere dayalı güç ve üstünlük ayrımını büsbütün ortadan kaldırıyor. Günümüzde geçerli olan akıl gücü.

Ne varki, teknolojiyi hala erkekler yönlendiriyor ve savaş doğrultusunda yönlendiriyor. İnsanı, doğayı ve tüm yaratıkları yıprandırma, yozlaştırma ve yok etme pahasına gelişmeye ödün veren yaklaşımı yadsımalı. Teknolojik devrim, barışa yönlendirilebilirse; insanlık, insan sevgisini, dostluğu, üstünlük hırsının önüne geçirmeyi başarabilirse, geleceğe daha yaşanılabilir bir dünya umarak yaklaşabiliriz. Bu da, kanımca, kadın etkinliğine, kadınların akıl gücünden eşit oranda yararlanılabilmesine, kadının dünyanın yönlendiriliş biçimine eşit katkısının sağlanabilmesine bağlıdır.

Nitekim, erkeklerin, yüzyıllardır egemen oldukları dünyadan -kadın, erkek hiçbirimiz- memnun değiliz. İnsanların yarısından çoğunun etkinlikten, yönetimden dışlandığı bir dünyada olabileni bu!

Tüm kadınların ve erkeklerin barış özlemi ile el ele verdikleri günü düşlemesi bile ne güzel. Bunu düşten gerçeğe geçirmede kadınlara güveniyorum.

Reha İsvan

İKTİDAR, "İKTİDARSIZLAR" VE SAVAŞ

Siz bu satırları okurken haftalardır Ortadoğu'yu kan, ateş ve gözyaşına bulayan savaş belki sona ermiş, taraflar yağmayı paylaşma sofrasına oturmaya hazırlanıyor olacaklar.

Belki de Batılı güçleri -ve bu arada yönetimdeki irade tarafından yardakçılık konumuna sürüklenen ülkemizi- yeni bir Vietnam batağına saptamak üzere, acılı, tüketici bir kara savaşına dönüşmüş bir halde uzayıp gidecek.

Bizler bunu tayin edecek, tayin ne kelime, kestirecek konumda değiliz.

İşin en acılı yanı da bu galiba.

Tehlikeye düşen, pazarlık masasına sürülen biz sıradan kadın ve erkeklerin yaşamı, beden ve ruh sağlığı, yaşam kaynakları, çevresi, demokratik hakları, insanca yaşama istekleri, geleceği olmasına karşın; bu savaşın çıkması ya da çıkmaması, sona ermesi ya da sürdürülmesi, yönü, gidişatı ve sonrasında girilecek paylaşım dalaşı konusunda söylenecek hiçbir sözümüz yok.

Elimiz kolumuz bağlı, ekran karşısında mihlanmış gibi, hergün CNN'den Ortadoğu topraklarına kaç ton bomba yağdırıldığını, kaç sivilin, kaç askerin öldüğünü, kaçının esir alındığını, kaç tesisin yerle bir edildiğini, kaç uçağın düşürüldüğünü, nükleer, kimyasal ya da biyolojik başlık kullanılıp kullanılmadığını izleyip, bu ülke

ETİMİZLE,
KEMİĞİMİZLE,
EMEĞİMİZLE,
YAŞAMIMIZLA,
DÜŞLERİMİZLE
UMUTLARIMIZLA BU
SAVAŞIN MALZEMESİ
BİZLERİZ. BİZ "İKTİDAR
DIŞI" BIRAKILMIŞ KADIN
VE ERKEKLER...

topraklarının bu kan ve barut cehennemine bulaşmaması için dualarımızı ederek, savaşın daha da ağırlaştırdığı gündelik işlerimize sürüyoruz ayağımızı.

Savaşı ONLAR çıkardı, savaştan ONLAR sebepliyor:

* Ölüm kusan makinelerin yaratıcıları ve geliştiricileri;

* Atılan her bombayı yeni siparişler hanesine kaydeden, düşen her uçağın yerini alacak olanı fabrikalarına şimdiden ısmarlayan, yok edilen her füzenin yerini on tanesinin alacağı bilinciyle ellerini oğuşturarak izleyen ölüm tacirleri;

* Tahrip edilen her yolun, her köprünün, her kamu binasının, her tesisin yenisini inşa etmek üzere fizibilite raporlarını çıkarmaya koyulan müteahhit firmalar;

* Savaş tahribatının ardından bir koyup yüz alacakları günü hevesle bekleyen bankalar;

* Doların, Markın, Yen'in değerinin bir çıkıp bir inmesiyle milyarlar vuran spekülâtörler;

* Stok petrollerine fahiş fiyatlar isteyerek bir gecede 'malı

Soruyorlar: "Barış için gerçekten ne şey yaptırır?"

'Kadın savaş istemez'

İşil Özgentürk, yazar: İnsani değerlerime bir tecavüz olarak görüyorum. İnsanların yüzyıllar boyu yarattığı hümanist değerlere karşı bir tehdit! Kadın, erkek tüm insanlara yönelen bir işkence.

Seher Karataş, yaş 19, öğrenci: Savaşı insanlığa karşı işlenen bir suç olarak görüyorum. Emperyalist çıkarlar uğruna insan kıyımı yapılıyor. Acısını tüm insanlık çekecek.

Hatice Altınkaya, yaş 26, ev kadını: Savaşa hayır diyorum. Bu savaşta bizim hiçbir çıkarımız yok. Halka acı ve yoksulluktan başka hiç birşey vereceğini zannetmiyorum. Bu olaya suskun kalmayalım.

SAVAŞA

Şükran Ketenci, gazeteci: Dünyanın çoğunluğu gibi bende savaşa karşıyım. Savaş yaşayan kuşakları öldürdü, ekonomik sonuçları olurdu. Ama yaşamsal sonuçları olmazdı. Şimdi geleceğin kuşaklarının yaşamlarını da bağlıyor. Tek umut ışığı görüyorum; Bu güne kadar çok uluslu şirketler güçlü devletlerin politikalarını belirliyorlardı. Bu son savaş geleceğin yok edilmesini çıplak olarak insanlara gösterdiği için artık sermayenin ne yaptığına seyirci kalmayacağını ummak istiyorum.

Fevkiye Başal, memur, yaş 25: Çıkarlar uğruna, insanlar katlediliyor. Bence savaşa gerek yok. Bu savaş bir an önce bitmeli. Bu karışıklıkta, sendikalaşma çabalarımız da engellenmeye çalışılıyor.

Prof. Özmen, 'G.Doğu'ya gidecek sağlık elemanı hamileyse kurtaj olsun' dedi
SAĞLIK PERSONELİNİN DİLEKLERİ KABUL EDİLMEDİ
Güneydoğu'ya sevke 'istifa' tehdidi

Stajlarını cepheye yapacaklar.
Öğrenci hemşireler de Doğu'ya sevk ediliyor

Barış güvencini uçuranlara hapis istemi

Savaş haberleri kıstıldı

ABD'li kadın askerler esir

Subaylar savaş karşıtı gençlere tecavüz ediyor

Türkiye'de gizli seferberlik

İşçi çıkaran savaşa sığınmıyor

İngiliz askerinin urbasına Türk dikisi

ABD'li kadın askerler esir

Subaylar savaş karşıtı gençlere tecavüz ediyor

Saadet İkiz, yaş 40, bankacı: Savaşı başlatanların iyi düşünmeleri gerekirdi. Umarım barışçı bir yol bulunur. İnsanca yaşam savaşı vermeye çalışırken, bombalar altında yokolmak acı bir olay.

Selma Bolel, yaş 26, ev kadını: Geçim sıkıntısı derken bir de başımıza savaş çıktı. Savaşa girmiyeceğiz diyorlar, oysa savaşı soframıza katık ettik.

HAYIR!

Nur Sürer, sinema oyuncusu: Ulusal kurtuluş savaşları dışında hiçbir savaşı onaylamıyorum. Özellikle bu para savaşına karşıyım. Kapı komşumuzla olduğu için değil Yeni Zelanda'da da olsa yine karşı çıkarım. Bu haksız savaşı onaylamıyorum. 23 gündür 17 milyon insanın üzerine tonlarca bomba yağıyor. Savaş isteyenleri tümüyle reddediyorum.

Kuveyt'teki petrol yangını nükleer sonbahar getirecek
 Bilimadamları kimyasal, biyolojik ve nükleer savaşın çıkması halinde Ortadoğu'nun mahvolacağı görüşünde
Körfez'den felaket esiyor
 Körfez savaşı biyolojik, kimyasal ve nükleer savaşa dönüştürse, bölgede 230 milyon insan yaşamını yitirecek
12 ülkede kimyasal kâbus

Necla Arat, profesör: Savaş us dışı bir süreç. İnsanın başka insanları ve yaşadığı doğayı yoketmesi nasıl ussal olabilir ki? Çıkar çatışmalarının değer kavramları ile maskelenerek sunulması hiçbir şeyi değiştirmiyor. İnsana ve insanlığa karşı olduğu için "savaşa hayır" diyorum.

Fatma Makaroğlu, yaş 70, ev kadını: Savaşı ne yapacağız? İki oğlum var onları savaşa mı göndereyim? Bu yaştan sonra daha ne diyeyim?

götüren' petrol şirketleri;

* Dünyayı ipnotize olmuşçasına karşılına mıhlayıp "haklı ve güçlü tarafta" olmanın avantajını (ve koşullamasını) yaşatan, ve reklam pastasından arslan payını kapmak için birbirleriyle kıyasıya yarışa girmiş olan TV şirketleri;

* "Bütün Arapların lideri" durumuna gelme düşüyle, yıllar ve yıllar boyu Batılı silah tekellerinin en gözde müşterisi olan, bu süre içinde sürekli sırtı sıvazlanan, toprakları üzerinde yaşayan Kürt halkına uyguladığı kimyasal katliam görmezlikten gelinen, ama hayalleri çizmeyi aşınca bizzat sırtını sıvazlayanların hismine uğrayan Iraklı diktatör;

* Yere serilmesini an konusu gördükleri Irak'ın ölüsünü paylaşmak için şimdiden birbirlerine dış göstermeye başlayan Doğulu ve Batılı politikacılar;

* Sosyalist blokun dağılmasından sonra tek kutuplu bir dünyaya kendi barış ve düzenini dayatmak için muazzam savaş mekanizmasını harekete geçirmekten kaçınmayan ABD şahinleri....

Bu listeyi uzatmak mümkün; ama gereksizdir. Oyun, hepimizin gözleri önünde oynanıyor. Yukarıda sayageldiğimiz çıkar gruplarının herbiri, ekranlarda neredeyse kanıksadığımız bu ölümcül "atari"nin, bu "iktidar oyunu" nun kumanda düğmelerine yapışmış, çok yönlü, hassas dehşet dengesini kendi lehlerinde etkilemeye çabalıyorlar.

Ve bizlerin söyleyebileceği hiçbir söz yok.

Hayatımızın, sağlığımızın, çevremizin, insanca yaşama hakkımızın pazarlık masasına

sürüldüğü bu kurtlar sofrasında, biz iktidarsızlar, susup bizlerin adına verilen kararları bekliyoruz yalnızca.

Evet, bu savaş herkese çok şey öğretti.

Savaşın şahinleri, kana bulanana bu deney tahtasında stratejilerini, taktiklerini sınavı, zaafalarını, güçlerini gördüler.

Diplomasi ustaları, bu kaygan zeminde yeni pazarlık yöntemleri geliştirdiler.

Ölüm teknolojisinin ilahları, üretip pazarladıkları ölüm makinelerinin etkinliğini ölçüp biçtiler.

Dünya siyasetinin patronları, yeni koşullarda nüfuz alanlarını nasıl paylaşacaklarını sınavdılar.

Onların çömezleri, yerel ve bölgesel ağırlıklarını artırıp, insan kanını ve gözyaşını içte ve dışta nasıl politik prestije dönüştürebilecekleri konusunda idman yaptılar.

Ama en çok gören, en çok öğrenen bizler olduk.

Biz iktidarsızlar...

Demokrasinin hiç de , klasik tanımıyla "halkın, halk için, halk tarafından yönetimi..." olmadığını; İktidarın çok yönlü dengesini oluşturan çevre ve grupların, çıkarları gerektirdiği anda, hiç bizim fikrimizi sormaya gerek duymadan, ülkemizi ve dünyayı kanlı, sonu belirsiz serüvenlere sürüklemekten çekinmeyeceğini;

Yaşama, barınma, insanca bir yaşam sürdürebilme, bilgilenme, sağlıklı bir çevre gibi temel haklarımızın gerçekte, çokuluslu tekellerin çıkarları sözkonusu olduğu an askıya alınabileceğini, hatta yokedilebileceğini;

Yaşamlarımızın iktidardakiler için, tank, mühimmat, uçak, füze, rampa, uçaksavar, tanksavar ve

benzeri savaş efektifleri arasında bir rakam olmaktan öte bir anlam taşımadığını...öğrendik.

Biz iktidarsızlar...

Biz kadınlar, iktidarsızlığın ne olduğunu çok iyi biliriz...

Yaşamlarımız yüzlerce, binlerce yıldır, bizim bilgimiz ve irademiz dışında, bizim dışımızdaki güçlerce denetlenip yönlendirilmiyor mu?

Yüzlerce binlerce yıldır, bize dayatılan durum ve koşullara, sorgusuz sualsiz boyun eğmek durumunda bırakılmadık mı?

Bence bu savaş, bu deneyimimizi ete kemiğe büründürme olanağı veriyor bize.

Çünkü etimizle, kemiğimizle, emeğimizle, yaşamımızla, düşlerimizle, umutlarımızla bu savaşın malzemesi bizleriz. Biz "iktidar dışı", "iktidarsızlaşmış" kadın ve erkekler.

Biz gücümüzü birleştirmeyi, "Hayır!" demeyi öğrendiğimiz anda, "Hayır!"ımızda direnebildiğimiz anda, tüm oyunlar bozulur.

Bu ölümcül çarkın dişlilerini kırabilmek, yine de bizlerin elinde. Ya da çarkın dişlileri arasında ezilip gitmek...

Bu savaş, karşı karşıya bulunduğumuz seçeneklerin böylesine yalın ve yaşamsal olduğunu öğretebilirse bizlere, belki de tek olumlu işlevini gerçekleştirmiş olacaktır.

"İktidarsızlar"a, "muktedir" olabilme bilincini verebilirse eğer...

Kâr hırsı, barut kokusu, kan ve ölümlü karışmış toprağın tek umut tohumu da budur.

Sibel Özbudun

8 MART 1990'DAN, 8 MART 1991'E

Kadın Bülteni birinci yılını doldurdu.

Bir yılı aşkın bir süre boyunca kadın hareketi içinde feminist ve feminist olmayan çevrelerle konuşmak, tartışmak ve ortak bir noktada buluşmak için çaba harcayan Kadın Bülteni, sonunda 8 Mart 1990'da sınırlı çevrelerden kadınların katılımıyla çıkmak zorunda kaldı.

Bülten çevresindeki kadınlar olarak, 1990 yılı boyunca ilk sayımızda dile getirdiğimiz "Birleşelim, örgütlenelim" sloganını yaşama geçirmeye çalıştık. Bir yandan paneller, kampanyalar düzenlerken; bir yandan da diğer kadın gruplarıyla ortak etkinlikler kotarmaya, ya da onların etkinliklerine katılıp destek olmaya çalıştık.

Bütün bu çalışmalar boyunca, hemen hemen tüm kadın çevreleri ile diyalog kurmak ve birlikte iş üretmek için çaba harcadık. Ancak feminist çevrelerin isteksiz davranışları; diğer kadın gruplarının da, kadın sorununa bakıştaki farklılıkları birlikte iş yapmanın önüne çıkarmaları nedeniyle birlikte atılabilecek olan adımlar çok yetersiz kaldı.

Kısacası, 1990 yılı, kadın hareketi açısından sonuç alıcı birlikteliklerin yolunu açamadı. Kuşkusuz yıl boyunca, çeşitli kadın çevrelerinin gerek tek tek; gerekse ortak olarak düzenledikleri birçok etkinlik, geniş yankı uyandırdı. Fahişelere tecavüz durumunda ceza indirimi

KADIN HAREKETİNDE HOMOJEN, TEK TİP BİR BAKIŞ AÇISI OLMAMASI DOĞAL, VE HATTA GEREKLİ. ÖNEMLİ OLAN, FARKLI GÖRÜŞLERE KARŞIN BİRLİKTE ATILABİLECEK ADIMLARIN OLDUĞUNU GÖRMEK. "FARKLI AMA BİRLİKTE" İŞ ÜRETME BECERİSİNİ KAZANMAK.

getiren 438. maddeye karşı yükseltülen eylemlilikler; kadınların çalışma hakkı ile ilgili 159. maddeye karşı düzenlenen kampanyalarla sürdü. Bunların yanısıra, feministler cinsel taciz kampanyasını sürdürdü. Körfez'de çıkan ve Türkiye'nin de içine sürüklenmek üzere olduğu savaşa, kadın kimlikleriyle de karşı çıkmak gereğine inanan kadınlar Ağustos ayından başlayarak "Savaşa Karşı Kadınlar" Platformunu oluşturup bir dizi eylem ve etkinlik düzenlediler. 1990 yılının kadın hareketi açısından en önemli gelişmelerinden biri, Aile Araştırma Kurumu ve Kadının Sorunları ve Statüsü Başkanlığı

ile ilgili kararnamelerin çıkartılmasıydı. Toplumun tüm kesimlerinden ve oldukça değişik görüşlerden kadınların karşı çıktığı kararnameler tüm tepkilere karşın sonunda yasalaştı.

Bütün bu etkinlikler boyunca kadın hareketi açısından birçok olumlu gelişme, birçok kazanım elde edildiğini söylemek gerek. Öncelikle, artık kadınların sesi çeşitli alanlarda daha geniş yankı buluyor; basın, radyo ve televizyon kısıtlı da olsa, sansürlü de olsa, düne oranla kadınların sesine daha fazla kulak veriyor. Aynı şekilde, çeşitli siyasi hareketlerin de kendi içlerinde eşitlik ve kadın sorununa yönelik bir tartışma sürecine girdikleri görülüyor. SHP içinde kadınlara ayrılan kotalar, sosyalist hareket içinde daha duyarlı yaklaşımların gelişmesi, bu sürecin sadece iki örneği. Daha da önemlisi, kadınların mücadelesininin 438. ve 159. maddelerde olduğu gibi yasal; İstanbul'da iki sığınma evi ve Kadın Kütüphanesi'nin açılması gibi fiili kazanımlara ulaşması...

Ancak, hep birlikte görüyoruz ki, bunların hiçbiri yeterli değil. Yapılmak istenenlere, yapılması gerekenlere yetmiyor. Üstelik, son kararnamelerde de somut olarak yaşadığımız gibi, kadınlara yönelik saldırılar, karşımızdaki en örgütlü yapı olan devlet mekanizması aracılığıyla her gün biraz daha yükseltiliyor. Resmi ideolojisini Türk-İslam sentezi doğrultusunda oluşturan devlet,

kadının eşitlik ve özgürlük taleplerine karşı; "milli" ve "dini" kıskaçlarla, kadını bulunduğu konumlardan da geriye çekmeye yönelik yeni yeni politikalar üretip uygulamaya koyuyor.

Bu koşullarda, kadınların eşitliği ve özgürleşmesi doğrultusunda sonuç alıcı, kalıcı kazanımlar elde edebilmek, daha kapsamlı ve etkin bir mücadeleyi dayatıyor. Oysa 1990 yılında kadın hareketinin çeşitli kesimleri açısından tam tersi bir eğilim görülüyor: politikasızlık, dağınıklık, hareketin aktif kadrolarında geri çekilme ve giderek atomize olma eğilimi... Yıl içinde yapılan birçok etkinliğin ilk ortak özelliği, dışsal bir etkiye, bir saldırıya yanıt vermek üzere başlayıp bitmesi; dağınık tepkilerle sınırlı kalması. İkincisi de, her çevrenin kendi perspektifleri doğrultusunda ve kendi başlarına kotaracakları etkinliklere yönelmesi... Kısaca, özellikle yılın sonlarına doğru her bir grubun kendi içine kapalı bir sürece girdiğini; gruplar arası iletişimsizliğin, birbirinden habersiz kalma noktasına doğru ilerlediğini söylemek olanaklı. Dolayısıyla yılın bütününe bakıldığında, önceki yılların kendi çapında "örgütlü" eylemliliğinde; kadın hareketinin çeşitli bileşenleri arasındaki iletişimin verdiği ve çeşitli kadın çevrelerinden oluşan bir "kadın hareketine" doğru yönelme ivmesinde düşüş görüldüğünü söylemek abartma olmaz sanırım.

Bu sonucun alınmasında, genel toplumsal muhalefetteki düşük yoğunluğun kadınların mücadelesini etkilemesi de var. Varolan siyasi dağınıklığın kadın alanında geçmiş pratiklerde yaşanan olumsuzluklarla çakışması, kadın potansiyelinin kadın hareketi doğrultusunda

KADINLARIN EŞİTLİK VE ÖZGÜRLÜĞÜ DOĞRULTUSUNDA SONUÇ ALICI, KALICI KAZANIMLAR ELDE EDEBİLMEK, DAHA KAPSAMLI, DAHA ETKİN BİR MÜCADELEYİ DAYATIYOR.

toplanmasını getirmişti. Dünyada ve ülkede yaşanan altüstlüklerin etkisiyle gerileyen, toplumsal muhalefetin, kadın hareketine fiili olarak destek olma ve potansiyel sağlama olanağı azaldı.

Öte yandan, kadın alanının kendi özgül sorunlarının ağırlığı ve bunlarla yoğun ve kapsamlı bir mücadele gereği de; parlayıp sönen, az sayıda kadının geçici birlikteliğine dayalı etkinliklerin kalıcı bir harekete dönüşemeyeceğini gösterdi. Bu nedenle, bence üzerinde önemle durulması gereken bir konu da; seçilen örgütlenme biçimleri ve kadın hareketindeki çeşitli çevreler arasında giderek artan iletişimsizlik...

1990 yılı boyunca gördük ki, 1. Kadın Kurultayı sırasında ve sonrasında ortaya çıkan feminist ve feminist olmayan sosyalist kadınlar ayrımı hala korunmaya çalışılmakta. Oysa Kadın Kurultayı'nın yapıldığı Mayıs 1989'dan bu yana kadın grupları içinde farklı ölçülerde de olsa bir değişim yaşandı. Sosyalist çevrelerden birçok kadın grubu, bence henüz yeterince netleştirilememiş de olsa, yeterince pratiğe geçirilememiş de olsa en azından "kadınların özgül sorunları temelinde"

"demokratik örgütlülükler"e dayalı "bağımsız bir kadın hareketi" noktasına ulaşmış durumda. Feminist hareketin de, özellikle kendisi tarafından çizilen bu kutuplaşma politikasında ısrarın anlamsızlığını görece kadar deneyim biriktirmiş olması gerektiğini düşünüyorum. Bence artık, iki yıl öncesine, hatta çok daha gerilere dayandırılan gerekçeler, aradan geçen süreci hiç hesaba katmadan yapay bir ayrımla iş ve eylembirliklerine bile set çekmenin yararı olmadığını hatta zarar verdiğini görmek gerek.

Çünkü bu ayırım ve hareketin bütününe yönelik güçbirliğini reddeden söylem, giderek aynı zemindeki grupların kendi aralarında ve hatta kendi içlerinde de etkili oluyor. Oysa kadının özgül sorunları doğrultusunda verilecek bir mücadelede çeşitli birlikteliklerin yaratılabileceği birçok zemin var. Yeter ki bu birliktelikleri oluşturma doğrultusunda istek olsun. Genel konjonktürün ötesinde, kadın hareketinin bütünlüğüne yönelik sorun da bu birliktelikler doğrultusundaki irade eksikliğinden kaynaklanıyor zaten.

Bence, bugün, kadın hareketinin çeşitli bileşenleri ve her bir bileşenin bakışıyla kadın hareketinin bütünü üzerine derli toplu bir değerlendirme yapmaya ihtiyacımız var. Ayrım noktalarını, birliktelik zeminlerini bir daha somutlamak gerek. Ben kendi adıma, farklılıkların bilinci ve kabulüyle, daha bugünden, birçok alanda birlikte iş üretilabileceğine ve hatta artık daha da öznelleşen ayrımlar bir yana bırakılarak anlamlı birlikteliklerin kurulabileceğine inanıyorum.

Şen Oğur

ZİNCİRLER KIRILIYOR!

Zonguldak direnişi ...

Gerçekten böyle bir genelleme yapılabilir. İşçisiyle, esnafıyla, kadınıyla, erkeğiyle, yaşlısı ve genciyle tek bir vucüd halinde yaşandı direniş. Her toplumsal katman, kendi çıkarlarıyla ilişkilendirebildiği ölçüde omuz verdi bu direnişe.

Madenci, meşruiyetini üretimden gelen gücünden alan bu kitlesel eylemlerine tüm Zonguldak halkını çekmesini bildi.

Fakat Zonguldak'ta madencininineylemine katmak için özel bir çaba sarfetmesine gerek kalmayan bir kesim de vardı. Kadınlar...

30 Kasım'daki grevin ilk gününden, 8 Ocak'ta "sona erdirilen" Mengen direnişine kadar Kozlu, Karadon, Üzülmöz, Merkez, Asma kortejlerinin en önünde sloganlarıyla, türkülerıyla, halaylarıyla adeta arkalarındaki madenci kortejini canlandıran, ivme katan, morallerini ayakta tutan bir misyon üstlendi Zonguldaklı kadınlar...

Kendilerine sorulduğunda "eşlerimiz, oğullarımızın haklı mücadelesinde yanlarında olmalıyız, destek olmalıyız" diye özetliyorlardı görüşlerini. Ama bence, bu sadece yılların ataerkil değerler birikiminin bir dışavurumuydu. Zonguldaklı kadınlar, "destek olmak" gibi mütevazı ve yılların "alışıldık" söylemine başvuruyorlardı, kendilerini anlatırken. Oysa, gerçekleştirdikleriyle, diğer bir deyişle, pratikleriyle bu söylemi aştılar. Onlar, 35 gün süren Zonguldak işçi eylemlere evlerinden, çocuklarından arta

kalan vakitlerinde değil, tam da toplanma saatinde orada yine kortejin en önünde yerlerini alarak katıldılar..

Eylemler süresince birlikte olduğumuz kadınların bazıları, özellikle çalışmayan kadınlar "ilk gün kocam zorladığı için geldim" itirafında bulunuyorlardı; ama hemen tamamıyorlardı cümlelerini "ilk katıldığım günün coşkusu, diğer kadınların varlığı, sloganlarla dile getirilenler ve herşeyden öte mücadelenin haklılığının daha derinden hissedilmesi beni bağladı bu yürüyüşlere". Ve ilk kez eşleri "gel" dediği için eyleme katılan kadınların istisnasız hepsinin son cümleleri bazen muzip bir gülümseme, bazen şen bir kahkaha ile süsleniyor. "Artık kocam evde oturmamı, gelmememi söylese de gelirim !"

Bu eylemlilik süresince kendilerinin aktif katılımının önemini - belki eşitsiz zaman dilimlerinde - artık hepsi kavramıştı. Onların varlığı, dayanışması ve birlik içinde hareket etmeleri, iktidara at

oynatabileceği hiç bir alan bırakmıyordu. Öyle ya, artık evde kocası grevde olduğu için ocakta yemeği kaynamayan "mağdur kadın" değil, ocakta yemeğin kaynamamasının nedenlerinin, grevin haklılığının bilincinde, madencilerle birlikte "Geliyoruz, zincirleri kıra kıra" diye iktidara seslenen bir kadın kitlesi vardı.

Bu slogan, bana iki şeyi çağırıyordu? İki, hemen herkesin hemfikir olduğu işçi sınıfının özellikle 12 Eylül yasalarıyla zincirlenen, kelepçelenen hakları için mücadelelerini çağırması. Gerçekten de, Türkiye işçi sınıfı, '89 Bahar eylemleriyle tomurcuklanan, Zonguldak direnişiyle filizlenen bir zincirleri kırma mücadelesi veriyor.

Bunun yanısıra, bu sloganı kadınlar özelinde düşündüğümde, "zincir" imgesi, kadını yüzyıllardır evine, dört duvar arasına bağlayan, o görünmez eli çağırıyordu. Belki kadınlar, (belki değil, bundan adeta eminim) bu sloganı işçi sınıfının yüklediği anlamı

duyumsayarak atıyordu. Ama, bence bu direniş süresince kadınlar, kendiliğindenlik içinde diğer sözünü ettiğim zinciri de doğrusu epey zorladılar, deforme ettiler; gevşettiler; tamamen kıramasalar bile...

"Artık kocam eyleme gelme dese de, gelirim" diyen bir kadın, bu görünmez zinciri gevşetmemiş değildir de nedir?

Kadınlar Ankara Yolunda:

Zonguldak direnişinin taçlandığı eylem "Ankara'ya yürüyüşü", kuşkusuz. 4 Ocak '91'de otobüslerle Ankara'ya gideceklerini düşünen madenciler ve kadınların, onbinlerce insanın otobüslerin şehre sokulmadığını öğrenmesi günlerdir iktidara yönelen öfkelerinin bilenmesine yaradı sadece.

"Yılgınlık yok, direniş var", iktidarın bu zora dayalı politikalarına verilen en anlamlı cevaptı. Ve gerçekten de, 5 gün süren direniş, 4 Ocak sabahı atılan sloganın hayata geçirildiğinin en yalın göstergesiydi.

Ankara'ya yürünerek gidileceğinin kararı alındığında, erkekler sessiz ve soran gözlerle birbirlerine bakıyorlardı. Öyle ya, kendileri yürüyebilirdi, ama ya kadınlar? Oysa kadınlar yine aynı disiplin içinde kortejlerin başını çekmeye başlamışlardı bile.

İlk 4-5 saat boyunca görevli işçiler, sürekli olarak "yürüyemeyecek durumda olan kadınlar söylesinler, araçlarla geri göndereceğiz" diye anons ettiler. Kadınlar kararlıydı, geri dönmeyeceklerdi. İlk gün 22 km. hiç mola vermeksizin yürüdükten sonra, kadınların yürüyemeyecekleri, dayanamayacakları" biçiminde kuşku bulutları, kadınların bu kararlılığı karşısında yokoluverdi.

Kadınlar en öndeydi, yürüyorlar; türkülerle, halaylarla...Grev öncesi birbirini belki de hiç tanımayan bu kadınlar, bir ayı aşkın süredir devam eden eylem süresince dost olmuşlar. Kolkolar, dağıtılan ekmekleri paylaşıyorlar, aynı kaptan yoğurt yiyorlar.

Kadınlar, özgüvenli. Yol boyunca dağ köylerinden inen ve korteji seyreden kadınlara sesleniyorlar: "Biz sizin hakkınızı da almaya gidiyoruz". Yol kenarındaki mahcup köy kadınları bu sözlere alkışlarla, sıcak gülümsemeleriyle karşılık veriyorlar. Kadınlar, dağ köylülerini de mücadelelerine katmanın gururuyla yollarına devam ediyorlar. Yol uzun; evden otobüsle gidilecek diye çıkılmış. Kiminin sırtında sadece bir hırka, kimisinde yarım bir ayakkabı. Ayakkabılar dayanamıyor, ama ne farkeder! Kadınlar, Ocak ayının soğukunda, asfalt üzerinde çorapla da yürüyebilirler! Yol kenarındaki köylü kadınlar, evlerine çıplak ayak döneceklerini düşünmeksizin plastik terliklerini hediye ediyorlar, bu yolculara...

Direnişin üçüncü günü GMS Genel Başkanı, Mengen'de kadınların toplandığı salona "kadınlar, Zonguldak'a döneceksiniz" demeye geliyor, ama daha konuşmasını tamamlamadan kesin cevap hep bir ağızdan veriliyor:

"Dönmeyeceğiz"!

Evet kadınlar dönmedi! Madenciler de dönmedi! 8 Ocak'taki dönüş kararına uyuldu sadece.

Kadınlar madenciler gibi buruktular dönerken. Ama yanlarında geri getirdikleri bir birikim vardı: Artık Zonguldak'ın toplumsal hayatında onların da bir yeri vardı. Dört duvarın ortasındaki pencerenin elverdiği perspektifin ötesini de görebiliyorlardı. Kadınlararası dayanışmayı tattılar; sadece eşleri-çocukları ile değil, kadın-erkek dayanışmasını yaşadılar. İlk kez iktidarla bu denli karşı karşıya geldiler; devletin kolluk güçlerinin, namlularını üzerlerine çevirmeye hazır silahlarıyla karşılarında buldular.

Zonguldaklı kadınlar, artık sadece ev işlerinden, çocuk bakımından, elişlerinden söz etmiyorlar. KHK'lardan, katsayılardan, devletin zora dayalı politikasından, işçi sınıfının mücadelesinin haklılığından söz ediyorlar.

Zonguldaklı kadınlar, çok büyük bir adımla kendilerini toplumsal muhalefetin bir öznesi konumuna getirdiler. Bu bir ilk adımdı, ama doğrusu hiç de mütevazı olmayan bir adımdı, kendilerini bağlayan zincirleri kırma yolunda...

Rabia Rengin Vardar

MÜCADELEDE VARIZ, VAROLACAĞIZ!

Tarihin her döneminde kadınların kendi kimliklerini sahiplenmeleri ve yaşadıklarını bağdaştırarak toplumu sorgulamaları hem egemen toplumsal düzen, hem de erkekler tarafından engellenmeye çalışılmıştır. Fabrikamızda da bunun en somut örneğini yaşadık. Şöyle: Vardiyamızın bitimine iki-üç dakika kala soyunma dolaplarımızın bir grup G-3'lü jandarmalar tarafından basıldığını öğrendik. Bayanlara yönelik ihbar varmış. (İhbarın, işveren tarafından yapıldığını sonradan öğreniyoruz). Daha şaşkınlığımızı üzerimizden atamadan ve ihbarın nedenini kavrayamadan beş kadın arkadaşımızı sorgulamaya götürdüklerini görüyoruz. Gerekçeleri, bu arkadaşlarımızın dolaplarında yasal siyasi dergilerin bulunması.. Bu olay sonucunda bir arkadaşımız., işten atılarak diğerlerine de gözdağı vermeye çalışılarak işçi kadınların sendikal mücadelenin geri saflarına çekileceği sanıldı. Burada personel müdürümüz Turan Özmen 'in çok ilginç vurgulaması var. Aynen şöyle diyor: "Erkek işçilerimiz, kadın işçilerimizden daha temiz çıktı." Oysa ihbar, zaten bayanlara yönelikti. Erkeklerin dolaplarının aranma gereği bile duyulmamıştı. Biliyorduk ki, bu terör ve kandırmacanın nedeni, son günlerde gündemde bulunan toplu sözleşme görüşmeleriyle birlikte, gelişen sendikal faaliyetlerde kadınların daha aktif

GÜL, TÜRK-METAL SENDİKASI'NA BAĞLI BİR İŞYERİNDE ÇALIŞIYORDU. AYLARCA SÜREN GREV, İLAN EDİLMEMİŞ BİR "SAVAŞ HALI" İLE TÜM GREVLERİN ERTELENDİĞİ HABERİNDEN BİR-Kİ SAAT ÖNCE BİTİRİLİVERMİŞTİ. İMZALANAN ŞAİBELİ SÖZLEŞMENİN ARDINDAN; TOPLU İŞTEN ÇIKARMALAR BAŞLADI. GÜL DE, ONU AŞKIN ARKADAŞIYLA BİRLİKTE İŞTEN ÇIKARILDI.

ve bilinçli olarak kendi sorunlarına sahip çıkmalarıydı. Özellikle de kadın işçilerin, kadın ve işçi olmaktan kaynaklanan sorunlarına daha duyarlı ve daha bilinçli katılımları, patronları oldukça rahatsız ediyordu. Onlar sanıyorlardı ki, demokratik ve ekonomik mücadelede kadınların yeri olmaz. Baskı ve gözdağı, bizleri yıldırıp sindirecek biz sorunlarımıza sahip çıkmaktan vazgeçeceğiz!!!

Yüzyıllardan beri her baskıya boyun eğdirilen biz kadınlar, onların deyimiyle elimizin hamuruyla erkek işine karışmayacağız. Anaların ayakları altında olması gereken cennetin kapılarını açmalarını bekleyeceğiz. Ama yanılıyorlar. Onların baskı ve yıldırmaları, bizim içimizdeki mücadele ateşini daha da alevlendiriyor. Yaşam bir mücadele ise, biz bu mücadelenin her alanında varız ve varolacağız.

Gül

YARIN ÇOK
GEÇ OLABİLİR...

TÜSTAV

BU SAVAŞA
HAYIR DE!

DESEN: GÜRHAN YÜCEL 91